

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 225

van **YASMINE KHERBACHE**

datum: 9 januari 2017

aan **JO VANDEURZEN**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Bestrijding radicalisering - Deradicaliserings- en reïntegratieprogramma's voor minderjarigen

De resolutie betreffende de bestrijding van gewelddadige radicalisering roept de Vlaamse Regering op "(19°) teruggekeerde Syriëgangers die niet vervolgd worden en veroordeelde Syriëstrijders die hun straf bijna hebben uitgezeten, te onderwerpen aan een deradicaliseringsprogramma, om mogelijke veiligheidsrisico's zo klein mogelijk te houden." Ook roept de resolutie de regering op "(20) radicaliserende personen die (nog) niet vertrokken zijn en gedetineerden die dreigen te radicaliseren in de gevangenis te onderwerpen aan individuele re-integratieprogramma's".

In het bijzonder voor minderjarigen is de Vlaamse overheid in grote mate bevoegd voor radicaliserende en geradicaliseerde minderjarigen. Vlaanderen was al bevoegd voor de jongeren in een problematische opvoedingssituatie. En sinds de zesde staatshervorming werd de Vlaamse Gemeenschap inzake 'jeugdsanctierecht' ook bevoegd voor o.a. het bepalen van de aard van de maatregelen ten aanzien van de minderjarigen die een als strafbaar omschreven feit hebben gepleegd, de regels inzake de uithandengeving, de regels inzake de plaatsing in een gesloten instelling, ...

1.

- a) Hoeveel minderjarigen kwamen er sinds 1 januari 2016 in het kader van 'deradicalisering' in een Vlaamse jeugdinstelling terecht?
- b) Hoeveel van hen waren zogenaamde POS-jongeren (POS: problematische opvoedingssituatie) respectievelijk zogenaamde MOF-jongeren (MOF: als misdrijf omschreven feit)?
- c) Bij hoeveel minderjarigen die sinds 1 januari 2016 in het kader van 'deradicalisering' in een Vlaamse jeugdinstelling terechtkwamen ging het respectievelijk om 1) minderjarigen die naar jihadistisch conflictgebied zijn afgereisd en daar steun verlenen aan terroristische groeperingen 2) minderjarigen die op weg zijn vanuit België naar jihadistisch conflictgebied om daar steun te verlenen 3) minderjarigen die op weg zijn naar België of teruggekeerd zijn uit conflictgebied 4) minderjarigen die verhinderd werden te vertrekken en 5) minderjarigen waarvoor er ernstige aanwijzingen zijn voor vertrek?
- d) Bij hoeveel minderjarigen die sinds 1 januari 2016 in het kader van 'deradicalisering' in een Vlaamse jeugdinstelling terechtkwamen ging het om

jongeren die niet tot één van de vijf categorieën hierboven behoorden (en dus geen 'foreign fighter'-link hebben)?

- e) Wat is hun verdere profiel?
- f) Waar bevinden deze jongeren zich? Graag een onderscheid tussen de open en gesloten jeugdinstellingen.

2.

- a) Hoeveel minderjarigen werden sinds 1 januari 2016 onderworpen aan respectievelijk een deradicaliseringsprogramma of een individueel reïntegratieprogramma in het kader van deradicalisering?
- b) Hoeveel van hen waren zgn. POS-jongeren respectievelijk zgn. MOF-jongeren?
- c) Bij hoeveel minderjarigen die sinds 1 januari 2016 in het kader van 'deradicalisering' onderworpen werden aan een deradicaliseringsprogramma of een individueel reïntegratieprogramma ging het respectievelijk om 1) minderjarigen die naar jihadistisch conflictgebied zijn afgereisd en daar steun verlenen aan terroristische groeperingen 2) minderjarigen die op weg zijn vanuit België naar jihadistisch conflictgebied om daar steun te verlenen 3) minderjarigen die op weg zijn naar België of teruggekeerd zijn uit conflictgebied 4) minderjarigen die verhinderd werden te vertrekken en 5) minderjarigen waarvoor er ernstige aanwijzingen zijn voor vertrek?
- d) Bij hoeveel minderjarigen ging het om jongeren die niet tot één van de vijf categorieën hierboven behoorden (en dus geen 'foreign fighter'-link hebben)?
- e) Wat is hun verdere profiel?
- f) Waar exact (in welke instellingen etc.) volgen deze minderjarigen de deradicaliseringsprogramma's?
- g) Wordt het hele Vlaamse grondgebied 'gedekt' door respectievelijk de deradicaliserings- en de individuele reïntegratieprogramma's voor minderjarigen?

3.

- a) Hoe werd de doelgroep bepaald voor respectievelijk het deradicaliseringsprogramma en het individueel reïntegratieprogramma voor minderjarigen?
 - b) Wat zijn de exacte criteria waaraan de minderjarige moet voldoen opdat hij/zij onderworpen wordt aan een programma? Bestaat er een draaiboek?
 - c) Wat was het profiel van die minderjarigen die uiteindelijk sinds 1 januari 2016 wel werden onderworpen aan een dergelijk programma, en wat was het profiel van de minderjarigen die uiteindelijk níét werden onderworpen aan een dergelijk programma? Waarop was dit onderscheid van het al dan niet toepassen van het programma gebaseerd?
4. Graag een overzicht, eventueel als bijlage, van respectievelijk de bestaande deradicaliserings- en de bestaande individuele reïntegratieprogramma's voor minderjarigen.

Wat moeten we ons exact voorstellen bij dergelijke programma's?

5. Hoe gebeurt de coördinatie op Vlaams niveau van respectievelijk de deradicaliserings- en reïntegratieprogramma's voor minderjarigen? Op welke manier gebeurt de centrale opvolging? Hoe gebeurt de registratie?

6. Wat is het (voorlopige) resultaat tot zover van respectievelijk de deradicaliserings- en reïntegratieprogramma's voor minderjarigen? Hoe evalueert de minister de programma's?
7. Welke verdere stappen zal de minister inzake de deradicaliseringsprogramma's en reïntegratieprogramma's voor minderjarigen zetten?
8. Op 1 juli 2014 werd een dienstorder opgesteld met concrete vuistregels over het omgaan en communiceren met radicaliserende jongeren in gemeenschapsinstellingen. Zo worden jongeren die tijdens hun verblijf in de leefgroep groepsgenoten proberen te overhalen of op enigerlei wijze onder druk zetten om deel te nemen of steun te verlenen aan gewelddadige activiteiten in het kader van politiek of religieus geïnspireerd extremisme, tijdelijk afgezonderd van de groep.
 - a) Hoeveel jongeren werden sinds 1 januari 2016 effectief om deze redenen tijdelijk afgezonderd?
 - b) Wat was daarvan het resultaat?
 - c) Hoe evalueert de minister (de toepassing van) het dienstorder?

ANTWOORD

op vraag nr. 225 van 9 januari 2017

van **YASMINE KHERBACHE**

1. a) In de loop van 2016 verbleven 5 minderjarigen in de Vlaamse gemeenschapsinstellingen waarvoor de jeugdrechter in zijn beschikking melding maakte van "verdenking van deelname aan terroristische activiteiten".

b) Het waren alle vijf jongeren met een MOF-kwalificatie.

c) Drie jongeren waren op weg naar conflictgebied. Twee daarvan werden onderschept, en één is zelf teruggekeerd alvorens het conflictgebied te bereiken.

d) Twee jongeren hebben geen 'foreign fighter'-link.

e) Het gaat deels om jongeren die verdacht worden van actief ronselen, deels om jongeren die met deze ronselaars in contact komen en hun ideeëngoed oppikken.

f) In een gesloten afdeling van een gemeenschapsinstelling.
- 2-6. Zoals u weet vertrekken we van een multi-agency approach. We verwijzen naar de definitie inzake disengagementstrajecten zoals op de IMC van 5 september 2016 werd neergelegd en toegelicht in opvolging binnen de Commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering in de desbetreffende Commissie van het Vlaams parlement. Dit betekent dat we ook voor minderjarigen vertrekken vanuit een maatgerichte aanpak die alle levensdomeinen, ook het levensbeschouwelijke, behelst. Niet als één programma maar als een geheel van acties op maat van de situatie van de minderjarige en zijn context. We brengen hierbij – zoals ook uit het dienstorder binnen de gemeenschapsinstelling beschreven – ook de expertise van bijvoorbeeld islamconsulenten in. We maken voor elke jongere een analyse van zijn specifieke situatie via het maatschappelijk onderzoek. We onderzoeken welke zorgen er zijn, maar ook welke krachten er nog zijn in bij de minderjarige en in het netwerk en de familie rondom de jongere. De professionele hulp bestaat dan ook uit combinaties van aanbod van diverse jeugdhulpaanbieders. We kunnen daarbij o.a. een beroep doen op een voorzieningen of instanties met een bijzondere expertise inzake radicalisering zoals vb. De Touter (project inzake de ondersteuning van organisaties in het ontwikkelen van een diversiteitsbeleid). Dit kan helpen om beter te kunnen inspelen op eventuele signalen van radicalisering, Cocon Vilvoorde (ontwikkeling van partnerschappen in een stedelijk weefsel), OTA (interculturele bemiddeling in individuele dossiers en opleidingsaanbod rond radicalisering), de Opvoedingslijn (waar ouders terecht kunnen met vragen over radicalisering), maar ook bijvoorbeeld inzake geestelijke gezondheid.

Wat de centrale opvolging betreft, verwijzen we naar de omzendbrief 10/2015 van het College van Procureurs-generaal en de centrale rol van het Openbaar Ministerie binnen de gekende afspraken binnen de jeugdhulp zoals die in de gemeenschappen geldt.
7. Onze aanpak bestaat erin dat we binnen het bestaande aanbod en binnen de bestaande structuren, hulp op maat bieden aan jongeren met allerlei uiteenlopende problematieken, waaronder ook een radicaal gedachtengoed. We trachten dit aanbod

nog verder te verbeteren en te verfijnen door betrokkenen rond te tafel te brengen die hun expertise kunnen inbrengen rond specifieke thema's zoals cultuursensitief werken en een levensbeschouwelijk tegendiscours. Zoals ook uit de rapportage binnen de vermelde Commissie blijkt, zijn er ook investeringen in specifieke projecten. Al deze projecten werden voor 2017 gecontinueerd.

8. a) In geen enkele gemeenschapsinstelling moesten jongeren in 2016 afgezonderd worden omdat ze zich wervend opstelden tijdens hun verblijf.
- b) Zie a).
- c) De dienstorder blijkt, luidens informatie van de directeurs, een bruikbare richtlijn voor de begeleiders en psychosociale hulpverleners in de verschillende gemeenschapsinstellingen.